

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tedenik.

Stane:

Za celo leto K 40.—
za pol leta 20.—
za četrt leta

Štev. 37

Ptuj, 25. septembra 1921

III. letnik

V soboto, dne 24. septembra

ob 8. uri zvečer

SHOD

demokratske stranke

v Narodnem domu

I. nadstropje in ne v Društvenem domu.

Demokrati, pridite vsi!

ODBOR.

Obletnica septemberskih dogodkov l. 1908.

Trinajsta obletnica septemberskih dogodkov l. 1908 je bila v torek 20. t. m. Takrat sta padla v Ljubljani kot nedolžni žrtvi Adamič in Lunder. Začeli so se bili izgrede v našem Ptuj. Ciril Metodova družba je v Ptuj priredila 8. septembra 1908 svojo veliko skupščino. Proti temu se je dvignilo vse nemštvo in nemškutarstvo po Štajerskem in sosednjih deželah. V Ptuj je nad mirnimi zborovalci pod vodstvom Orniča in njegovih pristašev izšlo vso gnojnico svojega divjega sovraštva. Ptujčani in okoliško prebivalstvo se še dobro spominja onih žalostnih dni. Sicer jih pa spominjajo nanje tudi napisi 20. IX. 1908, ki so se pojavili ta dan na mnogih hišah zagrizenih nemških in nemškutarskih Ptujčanov.

Prav je, da ta dan in tisto gibanje l. 1908 ne izgine iz spomina. Je značilen spomin na tedanje naše razmere. S tedanjimi razmerami pa primerjamo lahko sedanje. Oglejmo si nekoliko bliže le tedanje in sedanje razmere v Ptuj. Leta 1908 bi se v Ptuj po mnenju takrat odločujočih nemških in nemškutarskih renegatskih krogov Slovenec javno niti pokazati ne bil smel. Ali je bil Ptuj morda takrat nemški? Bil je razen uradništva isti ko sedaj. V prometu je takrat ko sedaj veljala slovensčina. Ako si prišel v trgovino, k obrtniku, v gostilno, na trg ali sejem, slišal si takrat ko sedaj ljudstvo govoriti slovensko. Čuda ni! Saj je sodni okraj ptujski štel med 50 tisočimi prebivalstva po vsej avstrijski števnici umetnosti komaj 5 tisoč ljudi z nemškim „občevalnim“ jezikom. Kdor v Ptuj ni znal slovensko, je bil nemogoč. Ali vladna in privatna nemškutarija si je bila vtepla v glavo, da uniči slovenstvo, si ga zaslužnji in zgradi nemški most preko naših pleč do Trsta.

Kako nasilna sredstva so vladni in zasebni janičarji rabili proti Slovencem, so živo pokazali dogodki l. 1908, ki so se l. 1914 le še stopnjevali. Pod zaščito mestne policije si je vsak nemški baraba in naj je bil to visokošolec ali uradnik ali meščan ali trgovski pomočnik in vajenec smel znesti nad mirnim Slovencem, kakor je hotel. Pretepali so Slovenci, metali jajca, črnili na nje, krali denar iz žepov, ali če se je kdo pri stražniku pritožil, je ta zaprl njega, ne pa razbijača Nemca. Pod vodstvom mestnega sveta samega se je organiziral odbor z županom Orni-

gom na čelu, ki je pripravil one poboje in jih ves čas vodil.

Slovenske pritožbe proti takemu barbar-skemu divjanju niso zalegle nič ne v Ptuj, ne v Gradcu in ne na Dunaju. Pravico, ki bodi temelj državam, so Nemci pregnali.

Zavrčlo je med našim ljudstvom radi nečuvnega takratnega ravnanja z nami, ali nemška vlada je dala rajši streljati na Slovence, nego da bi skrivila las podivjani nemški naravi.

In kako se godi Nemcem sedaj pri nas? Uživajo iste pravice ko mi, ima pristojne jim šole, žive lahko lepo v miru. Ali Nemci s tem niso zadovoljni. Slovenec je premiren, ne pozna maščevanja. Zato pa misli mnogi Nemec zlasti pa še nemški renegat, da sme Slovence še vedno izzivati. Za župana hoče ptujsko nemštvo in renegatstvo izvoliti človeka, ki je otroke psoval z vindiše Hunde, kar je sodno ugotovljeno. V Ptuj hoče, da se ponove časi Orničevega paševanja, ko se bo delalo proti Slovencem in proti naši državi. Proti državi širijo te vrste ljudje mržnjo in sovraštvo, zadovoljni so le, kadar delajo dobre dobičke. Bog obvari, da bi smel kdo ugovarjati kaki izzivajoči nemški pesmi. Kakor en mož se dvigne proti njemu vse, naj ima nemško ali pristno slovensko ime, naj vabi ali ne vabi s slovenskimi tablicami po vseh nemškutarskih gostilnah slovensko občinstvo k sebi.

Mi smo prepotrpežljivi. Če nam ne gre v živo, ostanemo mirni. Ali dobro bi bilo včas, da bi preoholemu izzivanju pokazali pest, včas enako z enakim vrnil in poučili nepobeljšljive sovražnike, da je tudi za njihovo izzivanje neka meja.

Gospodarstvo.

Sadni ogled v Ptuj.

Po naročilu pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelka za kmetijstvo bode podpisani skušal prirediti dne 2. oktobra t. l. v dvorani „Narodnega doma“ v Ptuj **sadni ogled**, ako mu bodo šli merodajni činitelji pri tem delu na roko.

Sadni ogledi pospešujejo za vsakega sadjarja važno spoznavanje vrst ter omogočajo pravilno izbiro za pomnoževanje vrednih sadnih sort, posebno onih domačih, ki so precej razširjene in pri kupcih priljubljene.

Uprav letošnje, za sadje v splošnem neugodno leto je za prireditev sadnega ogleda posebno primerno, ker nam kaže one vrste in pa tudi poedina drevesa, ki so bile tudi pri neugodnih razmerah rodovitne in so torej vredne pomnoževanja, ako v ostalem zadovoljujejo tudi odjemalce.

Šolska vodstva, občinska predstojništva, kmetijske podružnice in posamezne zanimance vabi podpisani tem potom vljudno k sodelovanju. Nagovarjajo naj kmetovalce, da prineso na ogled po 5 ali 6 sadov zlasti tistih vrst, ki so letos razmeroma dobro obrodile. Dalje bi se bilo ozirati posebno na važne domače vrste, ki so razširjene in priljubljene v tamošnjem okolišu. Na znane pomološke vrste bi se bilo ozirati samo toliko, da bi se

do gnalo, katere izmed njih so za naš okoliš posebno priporočljive. Sadje bi se naj prineslo v nedeljo dne 2. oktobra zjutraj v „Narodni dom“, kjer podpisani stanuje. Sprejemal pa bode sadje tudi v petek 30. septembra in v soboto 1. oktobra, ako komu ta čas bolj ugaja.

Sadjarjem, ki se udeležijo sadnega ogleda v Ptuj, bodo brezplačno na razpolago letos izišle številke „Slovenskega sadjarja“, ki je glasilo sadjarskega društva za Slovenijo.

Vinarski inštruktor Zupanc.

Dopisi.

V kavarni „Balkan“, Ptuj

zadnji teden koncertov izvrstne
damske glasbe „ZVEZDA.“

Obiskujte narodno kavarno.

Nov sanatorij. G. dr. Jenko, zdravnik v Ptuj ne zapusti Ptuj. Nasprotno ustanovi z g. dr. Rebulo sanatorij.

Ptujski Sokol priredi v spomin kralja-osvoboditelja Petra I. žalno zborovanje, katero se vrši v ponedeljek, 26. t. m. ob 18. uri v Društvenem domu. K temu žalnemu zborovanju vabi vsa narodna društva in vso jugoslovansko občinstvo.

Telovadba Sokola se še vedno vrši in pozivljam vse članstvo, da se iste redno udeležuje, ker se je že deloma pričelo s prostimi vajami za vsesokolski zlet. Opozorjam na to, da so vaje težke in se ne bo mogoče pečati pozneje s posameznikom, kakor je tudi izključeno, da bi se vaj naučil sam v kratkem času. Načelnik.

Šport. Dne 27. septembra se vrši v gostilni „pri slonu“ (Weissenstein) splošno zborovanje vseh, kateri se zanimajo za šport. Edini s. K „P“ je radi slabega zanimanja prišel v razmere, da se mora razpustiti. Zelo žalostno pa bi bilo za Ptuj, da tudi eden klub, kakršnih imajo pa drugih enako velikih mestih po 2 do 3, radi slabega zanimanja naše inteligence za to važno in kulturno delo ne more obstati. Torej pridite vsi in pokažite, da nismo v Ptuj zadnji.

Odboru krajevene organizacije JDS v Ptuj. Javljam, da sem danes odložil mandat mestnega občinskega odbornika z ozirom na svojo službo kot gimnazijski ravnatelj. Odboru v informacijo navajam sledeče: 1. Kot ravnatelj smatram za svojo dolžnost, da preprečim že samo možnost nezaupanja do gimnazije — glej moj članek „Politična morala“ v „Ptujskem listu“ III. št. 24 z dne 19. junija 1921. 2. Zato se tudi ne maram izpostavljati raznim napadom in insinuacijam nasprotnih strank v občinskem odboru, kar bi moglo škodovati mojemu ugledu pred dijaštvom in starši. 3. Moj izstop je obenem protest proti izvolitvi župana Lozinška. Ptuj, 14. septembra 1921. — Z odličnim spoštovanjem Fran Vajda.

Vinarska d. d. v Ptuj. Zanimanje za novo podjetje, ki je prevzelo dosedanjo „Weinbaugenossenschaft“, je veliko. Weinbaugenossenschaft je imela zadnji ponedeljek občni zbor,